

Dosarul nr.3ra-74/21

Prima instanță: Judecătoria Drochia, sediul central – I. Rusu

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți – E. Bejenaru, A. Ciobanu, A. Gheorghieș

DECIZIE

29 ianuarie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca - Doneva
Nina Vascan
Nicolae Craiu
Iurie Bejenaru
Maria Ghervas

examinând recursul declarat de către Iurie Grecu,
în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de către de Iurie Grecu împotriva Primarului satului Ciuciulea, r-nul Glodeni, Ilie Calistru, Primăriei și Consiliului satului Ciuciulea, r-nul Glodeni privind contestarea actului administrativ, recunoașterea dreptului vătămat, acordarea suportului financiar și repararea prejudiciului moral cauzat,

împotriva deciziei din data de 13 octombrie 2020 a Curții de Apel Bălți prin care s-a respins cererea de apel depusă de către Iurie Grecu împotriva hotărârii din 05 februarie 2020 a Judecătoriei Drochia, sediul central,

constată:

La 25 noiembrie 2019 Iurie Grecu a depus acțiune în contencios administrativ împotriva Primarului s. Ciuciulea, r-nul Glodeni, Ilie Calistru, Primăriei și Consiliului s. Ciuciulea r-nul Glodeni, prin care a solicitat anularea răspunsului nr. 181 din 19 noiembrie 2019, recunoașterea dreptului vătămat la asistență și protecție socială, acordarea suportului financiar, repararea prejudiciului moral cauzat în mărime de 3 000 lei de la fiecare pârât.

În motivarea acțiunii Iurie Grecu a indicat că la 14 noiembrie 2019 a depus cerere către Primarul s. Ciuciulea, r-nul Glodeni, Ilie Calistru și Consiliul s. Ciuciulea, r-nul Glodeni, prin care a solicitat acordarea unui suport financiar din soldul disponibil al fondului de rezervă al Primăriei s. Ciuciulea, r-nul Glodeni, pentru renovarea ferestrelor, ușilor de la odaie și sobei, care sunt în stare avariata.

Prin răspunsul Primarului s. Ciuciulea, Ilie Calistru, nr. 181 din 19 noiembrie 2019 Iurie Grecu a fost informat că cererea sa a fost examinată în cadrul ședinței consiliului local și a obținut avizul negativ din partea Consiliului.

Nefiind de acord cu răspunsul Primarului s. Ciuciulea nr. 181 din 19 noiembrie 2019, Iurie Grecu a solicitat anularea acestuia, încasarea suportului financiar și repararea prejudiciului moral.

Prin hotărârea din data de 05 februarie 2020 a Judecătoriei Drochia, sediul central s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de

către Iurie Grecu împotriva Primarului s. Ciuciulea, r-nul Glodeni, Ilie Calistru, Primăriei și Consiliului s. Ciuciulea, r-nul Glodeni privind repararea prejudiciului moral cauzat. (f.d. 21,28-32)

Iurie Grecu în termenul prevăzut de lege a contestat cu apel hotărârea Judecătorei Drochia, sediul central din 05 februarie 2020, solicitând casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă. (f.d. 27, 37-39)

Curtea de Apel Bălți prin decizia din data de 13 octombrie 2020 a respins cererea de apel depusă de către Iurie Grecu împotriva hotărârii din 05 februarie 2020 a Judecătorei Drochia, sediul central adoptată în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de către Iurie Grecu împotriva Primarului s. Ciuciulea, r-nul Glodeni, Ilie Calistru, Primăriei și Consiliului s. Ciuciulea, r-nul Glodeni privind repararea prejudiciului moral cauzat. (f.d. 78,79-85)

Împotriva deciziei instanței de apel a depus recurs Iurie Grecu, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri privind dispunerea încasării în mod solidar a prejudiciului moral în sumă de 4 000 lei ce constituie satisfacția echitabilă și efectivă prejudiciului cauzat, încasarea suportului material financiar în sumă de 6 000 lei. (f.d. 93-94)

În motivarea recursului Iurie Grecu a indicat că instanța de apel nu s-a expus complet, obiectiv și motivat asupra tuturor pretențiilor, cerințelor, probelor invocate împotriva hotărârii instanței de fond, cât și critic și neobiectiv a dat apreciere probelor din dosar.

În opinia recurentului cele menționate denotă faptul că poziția sa ca parte implicată în proces nu a fost auzită, ceea ce constituie încălcare a prevederilor art. 6 CEDO.

Finalmente Iurie Grecu a menționat că, analizând starea de fapt și de drept stabilită la examinarea apelului și raportând la normele de drept aplicabile cauzei, precum și la jurisprudența CEDO, constată că instanța de apel nu a cuprins întregul spectru de măsuri procesuale necesare examinării complete și multilaterale a cauzei, efectuând verificarea selectivă, superficială, incompletă.

La 23 noiembrie 2020, Curtea Supremă de Justiție a expediat Primarului s. Ciuciulea, r-nul Glodeni, Ilie Calistru, Primăriei și Consiliului s. Ciuciulea, r-nul Glodeni pentru notificare copia recursului depus de Iurie Grecu, cu explicarea dreptului de a depune referințe.

Prin referința depusă la 21 decembrie 2020, prin intermediul poștei electronice, Primarul s. Ciuciulea, r-nul Glodeni, Ilie Calistru, a solicitat respingerea recursului depus de către Iurie Grecu, menționând că acesta prezintă instanței de judecată acte care aparțin altor persoane pentru a duce în eroare instanța de judecată și încearcă să prejudicieze prin acțiunile sale satul și alte instituții ale satului. (f.d. 106)

Cu referire la termenului de depunere a recursului instanța de recurs constată respectarea acestuia de către recurentul Iurie Grecu.

Astfel, în conformitate cu art. 245 din Codul administrativ recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la

notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Decizia instanței de apel a fost pronunțată la 13 octombrie 2020, notificată lui Iurie Greco la data de 18 noiembrie 2020. (f.d. 102)

Iurie Greco, în termen, la 27 octombrie 2020 a depus la Curtea Supremă de Justiție recursul motivat. (f.d.93-94)

Prin încheierea din 23 decembrie 2020 a Curții Supreme de Justiție recursul depus de către Iurie Greco împotriva deciziei din 13 octombrie 2020 a Curții de Apel Bălți s-a numit spre examinare în fond, în complet de cinci judecători.

Conform articolului 247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată. În speță, completul specializat nu a considerat oportun de a cita participanții la proces și reprezentanții acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele invocate în recurs, deoarece criticele autorității recurente au fost expuse cu suficientă claritate, iar intimatul prin referință a expus opinia sa asupra temeiniciei recursului.

Verificând argumentele invocate în recurs și în referință pe baza materialelor din dosar, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a ajuns la concluzia de a admite recursul înaintat și a casa decizia din 13 octombrie 2020 a Curții de Apel Bălți, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel din considerentele ce preced.

Articolul 248 din Codul administrativ stipulează la alin. (1) lit. d) că, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă decizie prin care casează integral decizia instanței de apel și restituie cauza instanței de apel dacă, în baza limitelor stabilite de lege ale examinării recursului, nu poate adopta o soluție finală în acest caz.

În interpretarea art. 244, alin. (2) coroborat cu art. 231, alin. (2) din Codul administrativ, pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva. Pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

La rândul său, în corespundere cu art. 22 și art. 219, alin. (1) din Codul administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal administrate, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

În conformitate cu prevederile art. 194 din Codul administrativ, (1) în procedura în prima instanță, în procedura de apel și în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătorești se soluționează din oficiu probleme de fapt și de drept. (2) În procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că potrivit art. 195 din Codul administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169–171.

Prin urmare, regulile stabilite în Codul de procedură civilă se aplică numai în completarea Codului administrativ.

Astfel, pentru a elucida aspectele abordate, Colegiul lărgit a considerat că trebuie să opereze cu prevederile art. 390, alin. (1), lit. e) și f) din Codul de procedură civilă. În conformitate cu aceste dispoziții legale procedurale, decizia instanței de apel trebuie să conțină: motivele concluziilor instanței de apel și referirea la legea guvernantă, precum și concluziile instanței de apel în urma examinării apelului.

Procedând la examinarea fondului recursului, Colegiul lărgit evidențiază că exigența motivării hotărârii judecătorești este o garanție a caracterului echitabil al procedurii și împotriva arbitrariului instanței de judecată. În acest caz, instanța de apel are obligația de a indica motivele, raționamentelor sale și să facă referire la legea guvernantă a speței. Pe baza acestei analize juridice, instanța de apel trebuie să tragă concluziile de rigoare în urma examinării cererilor de apel. Etapele menționate trebuie să fie consecutive și să se afle într-o strânsă legătură logică, ceea ce consolidează ipoteza că soluția finală a instanței de judecată urmează să rezulte din partea motivată a hotărârii judecătorești.

În speță completul specializat reține că Iurie Grecu la 14 noiembrie 2019 a depus cerere către Primarul s. Ciuciulea, r-nul Glodeni, Ilie Calistru și Consiliul s. Ciuciulea, r-nul Glodeni, prin care a solicitat acordarea unui suport financiar din soldul disponibil al fondului de rezervă al Primăriei s. Ciuciulea, r-nul Glodeni, pentru renovarea ferestrelor, ușilor de la odaie și sobei, care sunt în stare avariata. (f.d. 6)

Prin răspunsul Primarului s. Ciuciulea, Ilie Calistru, nr. 181 din 19 noiembrie 2019 Iurie Grecu a fost informat că cererea sa a fost examinată în cadrul ședinței Consiliului local și a obținut avizul negativ din partea Consiliului. (f.d. 7)

La 25 noiembrie 2019 Iurie Grecu a depus acțiune în instanța de judecată intitulând-o generic „cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat”, dar având următoarele pretenții:

- anularea răspunsului nr. 181 din 19 noiembrie 2019;
- recunoașterea dreptului vătămat la asistență și protecție socială;
- acordarea suportului financiar;
- repararea prejudiciului moral cauzat în mărime de 3 000 lei de la fiecare pârât.

Fiind investită cu judecarea cauzei în prima instanță, Judecătoria Drochia, sediul central prin hotărârea din data de 05 februarie 2020 a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de către Iurie Grecu împotriva Primarului s. Ciuciulea, r-nul Glodeni, Ilie Calistru, Primăriei și Consiliului s. Ciuciulea, r-nul Glodeni privind repararea prejudiciului moral cauzat. (f.d. 21,28-32)

Instanța de fond a examinat acțiunea lui Iurie Grecu sub aspectul unei singure pretenții și anume repararea prejudiciului moral, respingând-o ca neîntemeiată. Lecturând textul hotărârii se observă că celelalte pretenții formulate de către Iurie Grecu nu au fost examinate de către instanța de fond.

Deși în apel Iurie Grecu a menționat că nu au fost soluționate toate capetele de cerere, instanța de apel nu a înlăturat greșelile comise de instanța de fond, respingând apelul ca neîntemeiat.

La capitolul dat instanța de recurs evidențiază că, prin prisma caracterului devolutiv al apelului și respectând principiile dreptului administrativ și dreptului procesual civil, Curții de Apel Bălți îi revine o deosebită obligație de a exercita

controlul judiciar complet, în fapt și în drept, manifestat prin verificarea corectitudinii soluției pronunțate de prima instanță, precum și să efectueze o nouă judecare în fond a cauzei. În acest sens, instanța de apel trebuia să stabilească care sunt pretențiile formulate de către Iurie Grecu în acțiune, temeiurile apariției litigiului, să determine obiectul probațiunii și reieșind din acestea să identifice cadrul legal pertinent și aplicabil speței.

Curtea de Apel Bălți în virtutea caracterului devolutiv al apelului, urma să rejudece fondul cauzei sub toate aspectele și în limita tuturor pretențiilor înaintate de către Iurie Grecu. La caz, această obligație nu a fost respectată de către instanța de apel, ori Iurie Grecu în cererea de chemare în judecată pe lângă pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral a mai solicitat anularea răspunsului Primarului s. Ciuciulea, Ilie Calistru nr. 181 din 19 noiembrie 2019, recunoașterea dreptului vătămat la asistență și protecție socială și acordarea suportului monetar financiar solicitat prin cererea din 14 noiembrie 2019.

Instanța de apel, respingând apelul și menținând hotărârea instanței de fond, în textul deciziei sale a menționat că nu poate verifica legalitatea răspunsului Primarului s. Ciuciulea, Ilie Calistru, nr. 181 din 19 noiembrie 2019, deoarece acesta a fost oferit în baza deciziei adoptate de Consiliul s. Ciuciulea, r-nul Glodeni. Respectiv răspunsul, neconstituind un act administrativ producător de efecte juridice, poate fi verificat doar împreună cu decizia, în baza căreia a fost emis, pe când la caz decizia nu face obiectul litigiului, nefiind contestată de către Iurie Grecu.

Astfel, aparent unele pretenții au fost reflectate în decizia recurată, dar instanța de apel a omis să adopte o soluție proprie, respingând neîntemeiat apelul lui Iurie Grecu. Iurie Grecu a accentuat în recursul său că nu a fost auzit atât de instanța de fond, cât și de instanța de apel, nefiindu-i soluționate toate capetele de cerere.

În acest context instanța de recurs reține că este prematură concluzia Curții de Apel Bălți referitor la legalitatea hotărârii instanței de fond din motiv că nu s-a expus asupra tuturor pretențiilor înaintate, nu a elucidat toate circumstanțele importante speței, nu a dat răspuns la toate argumentele ridicate în fața sa. Or, în cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit la cele mai importante întrebări asupra tuturor pretențiilor solicitate, fără a acorda părții, care a formulat acțiunea, posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a dreptului la un proces echitabil (speța Hiro Balani c. Spaniei, hotărârea din 09 decembrie 1994).

Actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce în speță lipsește.

Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni în Avizul nr. 11 (2008) privind calitatea hotărârilor judecătorești a atenționat că motivarea hotărârii trebuie să răspundă pretențiilor părților, adică diferitelor capete de acuzare și mijloacelor de apărare. Această garanție este esențială, deoarece permite justițiabilului să se asigure că pretențiile sale au fost examinate și deci că judecătorul a ținut cont de ele.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că corectarea erorii instanței de apel la judecarea cauzei în ordine de recurs nu este posibilă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul depus de către Iurie Grecu, de a casa decizia

din 13 octombrie 2020 a Curții de Apel Bălți și de a restitui cauza pentru rejudecare la Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

În conformitate cu art. 247, art. 248, alin. (1), lit. d) și alin. (2) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Iurie Grecu.

Se casează decizia din data de 13 octombrie 2020 a Curții de Apel Bălți, emisă în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de către Iurie Grecu împotriva Primarului satului Ciuciulea, r-nul Glodeni, Ilie Calistru, Primăriei și Consiliului satului Ciuciulea, r-nul Glodeni privind contestarea actului administrativ, recunoașterea dreptului vătămat, acordarea suportului monetar financiar și repararea prejudiciului moral cauzat, cu remiterea cauzei la rejudecare la Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca- Doneva

judecătorii

Nina Vascan

Nicolae Craiu

Iurie Bejenaru

Maria Ghervas